

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski fah 342 • Telefon uredništva 30-866 i 26-105, uprave 30-866 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 31 mart 1939

God. X • Broj 13.

Talas patriotizma

Pred par dana prestonički listovi objavili su vesti sa krupnim naslovom, da je »poljska javnost na poslednje međunarodne događaje reagirala talasom patriotizma«... To je prava reč, bez obzira šta se mislilo o ulozi poljskih zvaničnih krugova u poslednjim međunarodnim događajima. Bila bi ispravna i onda kad bi se radilo o drugoj zemlji, jer je talas patriotizma jedina pravilna reakcija koja može da zahvati svaku zdravu naciju, na bilo kakve presudne događaje.

Vesti koje su objavljene pod tim naslovom, nisu zaboravile podvući, da je taj talas patriotizma zahvatio Poljsku, »bez obzira na fantastične glasove o velikim pograničnim sukobima, o tajnoj mobilizaciji, kao i o pogoršanju poljsko-nemačkih odnosa, koji se kategorički demantuju« — Ito je još bolje! Jer talas patriotizma koji bi se javio samo kao izraz nepoverenja prema jednom narodu, ili kao posledica straha, a pogotovo šovinizma, ne bi bio ni najmanje zdrav. Taj talas treba da je svestran, spontan, bez straha i pesimizma, svestan svoje snage i prava, te da u njemu nema apriornog neprijateljstva ni prema kome; jednako kao što glavni njegov element treba da bude najodlučnija otpornost prema svakome, ko bi hteo da dirne u nacionalnu celokupnost, u slobodne odluke nacije i u državnu nezavisnost. Zdravo je i to, što se taj talas u Poljskoj manifestuje na način, da vlada obustavlja neprijateljsko držanje prema opoziciji, što se sve nacionalne snage okupljaju u jednom cilju, i što čitava javnost, svi staleži i sve grupe učestvuju u jedinstvenoj akciji, za jačanje narodne odbrane, za materijalnu pomoć državi itd.

Talas patriotizma treba da zahvati i našu zemlju u današnjim vremenima, svu od Triglavu do Đevdelije, sve Srbe, Hrvate i Slovence, sve partije i sve staleže! Taj talas se već javlja elementarnom snagom i širi se, naročito u sokolskim redovima, pa mu ta spontanost daje još veću vrednost. Ali uspeh može da bude potpun jedino onda, ako se ta spontanost koordinira i ako u njoj, sa istim članom, učestvuju svi krugovi, sve snage i sve volje!

Kazaće nam se, da je kod nas nepotrebno pozivati na alarm jer je naša država u najboljim odnosima sa svima susedima i jer neće da se angažuje u sukobu nikakvih protivničkih blokova. Mi međutim i ne dižemo alarm. Gotovo na svim skupštinama sokolskih župa, kroz poslednjih nekoliko nedelja, bilo je reči o položaju našeg naroda u današnjoj Evropi, i nigde na tim skupštinama nije se moglo primetiti ni straha ni pesimizma. Naprotiv! Istaknuto je izričito, sa strane seljaka kao i intelektualaca, da je narod pun vere i da je spreman da brani slobodu i celokupnost državne teritorije, ne gajeći mržnju ni prema kom narodu, a naročito ne prema onima, koji su spremni da tu našu slobodu, nezavisnost i celokupnost, u punoj meri i bez ikakvih zadnjih misli, poštuju.

Čuli smo poslednjih dana uveravanja, da niko od naših suseda ne kani da dira u osveštana prava Jugoslavije, niti da se meša u naše unutrašnje probleme. Ta uveravanja prima naš narod sa zadovoljstvom na znanje, i uvek je spreman da ih kvitira sa istom iskrenošću sa kojom su učinjena. Naš narod u toliko više veruje u njih, u koliko je sam rešen da, bez najžešćeg otpora, ne otpri nikakav atak na svoju slobodu, i u koliko je sigurniji u svoju snagu i u svoju unutrašnju kompaktnost. Veruje im konačno i zato, što je duboko ubeđen da nikog čestitog nema među Srbima, Hrvatima i Slovencima, koji bi želio strana uplitanja u naše unutrašnje probleme.

Sve je to tačno. Ali je tačno i to, da u prilikama kakve su danas, i u svetu koji se sve jače naoružava, opasnost može ipak iznenada da zapreti, nikad se ne zna od koga i sa koje strane; ili da se jave pokušaji da se naš narod zaplete u sukobe koje on ne želi. Obnova patriotizma danas je na dnevnom redu u čitavom svetu, tako da je u mnogim zemljama uzela čak i preterane, šovinističke oblike. Takve oblike mi ne želimo, ali ne želimo ni to, da se pokažemo slabiji i manje organizovani u ljubavi za otadžbinu nego li druge nacije u svetu. Apatija, indiferentnost pa i komoditet, koji su bili zahvatili naše društvo posle rata, treba da iščeznu i da učine mesta onom rodoljubivom zanosu, koji je prožimao Srbiju za vreme balkanskog i svetskog rata, koji je vodio Hrvate u borbu protiv Kuena i Čuvaja, koji je oduševljavao i Slovence, da se odupru namerama Beča. Treba da se vrate vremena, kada je svaki omladinac, trgovac, radnik, seljak i intelektualac smatrao da mu pripada zadatak u stvarima javnog dobra i da u pitanju časti i slobode treba da bude spreman i na najteže žrtve.

Talas patriotizma treba što pre da obuhvati ceo narod, i njegovom nadiranjju ne smeju se činiti ni sa koje strane prepreke. Niko nam ne može zbog toga prigovoriti. U stvaranju tog talasa treba da su složne vlada i opozicija, država i privatna inicijativa, vojska i narod, starije generacije i omladina.

Bugarska poseta Savezu SKJ

U nedelju u podne, dok je zasedao plenum Izvršnog odbora Saveza SKJ, došli su da učine posetu Savezu izaslanici Vitoškog okruga bugarskog »Junaka«, braća Ivan Anastasov i Petar Lobanov, koji su u Beograd došli da prisustvuju godišnjoj skupštini Sokolske župe Beograd.

Svi članovi Izvršnog odbora, među kojima su se nalazili predstavnici župa iz čitave zemlje, dočekali su braću Bugare, pri ulazu u svečanu dvoranu sa najsrdajšijim manifestacijama i poklicima »Živeli!« Prvi zamenik starešine, brat E. Gangl, pozdravio je bugarsku braću kratkim ali srdačnim govorom, u kome je istakao želju da ova poseta bude nov značajni korak u sklapanju što tesnijih veza između bugarskog »Junaka« i jugoslovenskog Sokolstva, kao i između naroda bratskih zemalja. Brat Ivan Anastasov je odgovorio isto tako srdačno, podvlačeći da je bratska ljubav glavni cilj rada bugarskog »Junaka«, pa je izrazio želju da na ovogodišnjem sletu »Junaka« u Sofiji jugoslovenski Sokoli budu »stupljeni u što većem broju, gde će biti najsrdajšije dočekani.

Braća iz Bugarske su se srdačno rukovala sa svim članovima Izvršnog odbora, ostajući s njima u živom razgovoru, a potom su darovali nekoliko primeraka svoga jubilarnog almanaha Starešinstvu Saveza, Prosvetnom odboru, i starešinama, braći Ganglu i Belajčiću i načelniku Saveza br. dr. Pihleru. Braća Atanasov i Lobanov zadržali su se još jedan dan u Beogradu i posetili su još u dva maha Savez SKJ, gde su sa predstavnicima Saveza raspravljali o pojednostima saradnje između dve bratske organizacije.

Braća Bugari posetili su i ministra za fizičko vaspitanje naroda, Đuru Čejovića, zatim predsednika beogradske opštine, Vladu Ilića, i bugarskog ministra u Beogradu, Popova. Sem toga su posetili grob Neznanog junaka na Avali i sokolsko društvo u St. Pazovi, gde su bili najsrdajšije dočekani.

Pohod Sokolstva na Kosovo 1939 godine

Prilikom održavanja sednice zbornice društvenih i četinih načelnika i načelnica, pao je od strane brata Ivana Branovačkog, starešine župe Skeplje, predlog o pohodu sokola, župe Skoplje i Cetinje, kao i svih okolnih župa, na Kosovo Polje 1939 godine. Pošto je taj predlog primljen, pohod sokola trebao bi da bude jedan od velikih sokolskih praznika, povodom 550-godišnjice Kosovske bitke.

Sokoli bi na taj dan prisustvovali pomenu, prikazu tadašnje bitke, koji se svake godine na Kosovu Polju izvodi i izvršili bi veliki defile pored kosovskog spomenika, podignutog u čast izginulih kosovskih vitezova.

Cela svečanost bi trajala svega jedan dan.

Budimo svoji, u svemu!

Naše doba ima izvesnih oznaka koje ga naročito karakterišu. Prva i vrlo uočljiva odlika današnjega vremena jeste veoma ubrzan tempo života. Kudgod pogledamo, svuda se hita i žuri. Kao da je zavladao opšta bojazan da se ne zadocni. Juri se sa posla na posao, sa zabave na zabavu, sa jednog uživanja na drugo, od jednog poznanika do drugog. Nigde zadržavanja i predaha. Ljudima kao da nedostaje vremena, da se sve postigne i svuda da se dospe. Ljudi nemaju vremena da iznesu svoje poglede i svoja mišljenja, da se upuste u temeljnija razmatranja. Neka opšta nervoza zahvatila je sve i svet, kao vihorom ponet, ne može da se zaustavi. Čovek današnjice sav je u treptaju i kao naelektrisan, preko mere osetljiv, krha se i muči se, da bi zadovoljio sjetu i prohteve.

Naravno, da ova preterana užurbanost i hitanje ne dozvoljavaju ni dublja posmatranja ni potanje upoznavanje životnih pojava. Kroz život se ide površno. Mimogred, kao sa putničkog voza, baci se pogled na ono, što najviše padne u oči. Prvi utisci imaju najvažniju ulogu u donošenju zaključaka i sudova o svakoj stvari, ma kako ona bila složena i zavijena. Ova površnost jeste druga odlika naše epohe.

Ovaj ubrzan ritam života i ova površnost u gledanju na život, čine da čovek ne može da se obrati sebi, da misli o svom unutrašnjem biću, o duhovnoj strani života, pa da sam potraži orijentaciju, radi snalaženja. U ovom kovitlanju ne može da stvori sam svoj sud o ljudima i stvarima, niti da po svom saznanju odredi svoj životni put. Njemu je danas mnogo lakše ići sa drugima, a još lakše za drugima, po utrućenim stazama. Otuda se danas tako mnogo i primećuju pojave podražavanja, slepog i doslovnog kopiranja. Gleda se samo kakav je ovaj ili onaj, šta radi Marko ili Janko, da se to isto učini. Pri tome se gubi iz vida, da što jedan može, ne može drugi, ili što jednome dolikuje, drugome ne dolikuje. Što kaže naš narod: »Videla žaba da se kuju bivoli...«

Ova pojava, da se ugledanjem na druge živi i radi, znak je intelektualne siromaštine, i duhovne slabosti. Ugledaju se na druge oni koji ne mogu sami da izgrade svoja gledišta i iskuju svoja uverenja sopstvenom snagom. Sve su to ostavili drugima, za kojima slepo kasaju.

Pored intelektualnog i duhovnog uboštva, ugledanje se vrši i iz mode, iz želje »da se bude kao drugi«; da se prikrije uboštvo i pokrije svoje slabosti. To je ono propinjanje na prste da se, ma i za momenat — dok se na prstima može stajati — bude kao oni napred. A to je samo zavaravanje, jer se propinjanjem ne mogu izmeniti unutrašnje osobine. Ovo je treća osobina našega vremena.

Izgleda da ni naše članstvo nije pošteđeno ovakvih pojava. I zato Sokolstvo, kao vaspitna organizacija, ne može da ostane ravnodušno prema njima. Naše članstvo se kreće u svetu, pa naravno da će negde i da podlegne njegovom uticaju.

Stoga je potrebno, da se nekako imunizira od ovih zaraza.

Samim tim što je u Sokolstvu, naše članstvo je već našlo put kojim treba da ide i da se probija kroz život. U sokolskom vaspitanju ima pouzdanu osnovu za moralni razvoj i nema potrebe za ugledanje. Vaspitajući se sokolski, dobija jasne poglede na svet i precišćene pojmove o životu. Ono se upućuje da i samo radi na svom usavršavanju. Pazi se na izgrađivanje njegove moralne ličnosti; svaki da bude svestan čovečijeg dostojanstva, da ga nikad ne ponizi, i svoje vrednosti, da je nikad ne umanj.

Da čovek bude svoj, to je naš glavni cilj! Budi svoj, sav i čitav, a ne nečija kopija ili senka. Odupreti se svima slabostima i iskušenjima u životu, bez obzira na okolinu koja teži nivelisanju. Već se počelo da govori o »diktaturi sredine«, o toj nevidljivoj sili, koja sve mesi po svom kalupu. Mi se, međutim, otimamo od njene svemoći i nećemo njene kalupe! Ne primamo njene poglede i njena površna shvatanja. Znamo da je sve to plitko i prolazno i želimo da ostanemo svoji, u svemu!

Naročito u naš rad ne smeju da se uvlače strane i tuđe stvari, kao što se to, makar i polagano, događa. Kopira se i prenosi se nešto, što ne odgovara našim tradicijama ni osobinama našega naroda, njegovoj duši ni uslovima pod kojima živi. Na ovo treba dobro paziti! Naš junačan narod, vekovima kaljen borbama i trpljenjima, ne može da podnese ono što je lako utančeno, prefinjeno i veštački doterano radi efekta; suvo i bez sadržine. Njegov ozbiljan duh hoće nešto jedro i sadržajno, nešto što ima izvesno značenje, što kazuje i potseća. Nešto što je blisko njegovoj duši i što je proživljeno. Mi imamo u narodnim umotvorinama građe i materijala za sve što nam treba, i za tehnički i vaspitni rad. Imamo zatim događaja, važnih, istorijskih koji takođe mogu biti prikazani na razne načine. Samo se treba dobro upoznati sa našom prošlošću, shvatiti njen smisao i značaj, pa iz nje stvarati ono što je originalno, samosvojno, puno svežine i životnog daha. Sav naš rad treba da je obojen narodnom bojom.

Sokolstvo nije »modni salon«, da juri za svim što dođe sa strane i pojavljuje se kao novo. Ono je ustanova koja je zasnovana na večnim moralnim zakonima i na starim, od iskoni osveštanim istinama. Drugi narodi žive pod drugim okolnostima, drukčiji im je prošlost, drukčiji karakter i drugi mentalitet. I ono što njima odgovara, ne odgovara nama. Razvijajmo se na narodnim osnovama, i radeći tako, mi ćemo dati lepe priloge, i Sokolstvu i narodu.

Đ. P. Brzaković

Radeći za dobro otadžbine, braćo i sestre, gajite i širite međusobnu ljubav i bratsko poverenje u svima krajevima našeg naroda i zemlje.

Plenarna sednica uprave Saveza Sokola K. J.

Prošle subote i nedelje, 25 i 26 marta, održana je u svečanoj dvorani Saveza plenarna sednica Uprave Saveza SKJ, kojoj je, pored Starešinstva Saveza, prisustvovalo 38 članova Savezne uprave iz cele zemlje. Za sednicu je vladalo veliko interesovanje, jer su na dnevnom redu bila dva važna pitanja: položaj našeg Sokolstva u današnjim prilikama i pripreme za godišnju skupštinu Saveza, koja je sazvana za 22 i 23 aprila o. g. U ovim ozbiljnim i sudbonosnim danima naša sokolska javnost — a i ostala — osećala je intenzivnu potrebu da Sokolstvo jasno i određeno utvrdi svoju orijentaciju prema događajima današnjice i zauzme stav prema krupnim pitanjima koje su ti događaji postavili pred nas i koja traže hitno i neodložno rešenje.

Sednicu je otvorio prvi zamenik starešine, brat Engelbert Ganjg. U uvodnoj reči podvukao je važnost ovog zasedanja i značaj odluka koje treba da se donesu, pa je pozvao br. Dr. Vladimira Belajčića, da podnese izveštaj.

Brat, Dr. Vladimir Belajčić u ekspozeu, koji je trajao preko dva sata, dao je preglednu i iscrpnu sliku o događajima koji su se od prošle jeseni do danas odigrali oko nas i kod nas, u vezi sa tragičnom sudbinom bratskog čehoslovačkog naroda; pa je jasno, određeno i logički povezano izložio pitanja koja se tiču našeg Sokolstva, zadatke koji mu se, u okviru opšte sokolske delatnosti, u sadašnjim prilikama postavljaju, kao i moguće solucije za njihovo izvršenje. Rasmotrio je naročito pitanje odnosa jugoslovenskog Sokolstva prema čehoslovačkom Sokolstvu, pitanje položaja Saveza Slovenskog Sokolstva i pitanje unutrašnjeg uređenja naše države, koje je u našem nacionalnom i državnom životu stavljeno na dnevni red. Najzad, izneo je u osnovnim crtama šta bi se — u današnjim prilikama — u okviru opštih zadataka imalo naročito da uradi na polju tehničko-vaspitanog, prosvetno-vaspitanog, i narodno-odbrambenog rada, i na koji način treba da se naša sokolska i šira javnost obavesti o shvatanjima, raspoloženjima i namerama našeg Sokolstva. Govor brata Belajčića, koji je duboko impresionirao sve prisutne, bio je saslušan sa najvećom pažnjom i na mnogim mestima popraćen jednodušnim odobravanjem.

Posle referata brata Belajčića, razvila se diskusija, koja je trajala do jednog časa u noći i sutradan, u nedelju, gotovo ceo dan. Na podlozi

njegovog razlaganja, pretresana su redom, tačku po tačku, sva pitanja. Diskusiju je otvorio br. Josip Jeras (Ljubljana), zamenik saveznog načelnika, a u njoj su uzela učesća sva prisutna braća, naročito starešine župa Jože Smertnik (Celje), Gavra Milošević (Cetinje), Čedo Milić (Mostar), Dr. Mihajlo Vukobratović (Bjelovar), Dr. Voja Besarović (Sarajevo), Marko Sabljčić (Karlovac), Dr. Miša Matić (Petrograd), Dr. Oton Gavrančić (Zagreb), Dr. Gorišek (Maribor), Dr. Mladen Belčić, (Varaždin), Ivo Jelavić (Osijek), Dr. Hugo Verk (Zagreb), savezni načelnik Dr. Pihler, savezni prosvetar prof. Stanojević, urednik Niko Bartulović i drugi.

Na osnovu svestrane i iscrpne diskusije, Savezna uprava došla je jednodušno do ovih zaključaka:

1) Jugoslovensko Sokolstvo ostaje nepokolebljivo verno jugoslovenskoj i slovenskoj misli, te stoji čvrsto i neotstupno na svima osnovnim načelima sokolske ideologije, sadržanim u rezoluciji glavne skupštine Saveza, od 29 marta 1931 godine.

2) Jugoslovensko Sokolstvo nastaviće bez kolebanja, punom snagom i energijom svoj rad na telesnom i moralno-intelektualnom vaspitanju naroda, u duhu sokolskih načela, u cilju jačanja i razvijanja svih nacionalnih snaga, za samoodržanje i za duhovni, moralni, kulturni i materijalni napredak celokupnog jugoslovenskog naroda, svih Srba, Hrvata i Slovenaca.

3) Jugoslovensko Sokolstvo smatra da su Srbi, Hrvati i Slovenci, u slobodnoj i nezavisnoj, ujedinjenoj Kraljevini Jugoslaviji, dobili svoju najcelishodniju, istoriskom nužnošću predodređenu državnu organizaciju, na čijem stvaranju su saradivali i Srbi i Hrvati i Slovenci, a na čijem ostvarenju je radilo i Sokolstvo, ne samo svojim idejama nego i krvlju svoje najbolje braće.

4) Jugoslovensko Sokolstvo svečano izjavljuje da će u svakom trenutku hrabro i neustrašivo braniti jedinstvo, slobodu i nezavisnost Kraljevine Jugoslavije, te kao opštenarodna i nepolitička organizacija upućuje apel svima Srbima, Hrvatima i Slovencima, svima činiocima našeg nacionalnog i državnog života, da, poučeni tragičnim udesom drugih naroda i država, naredito bratskog i mučeničkog čehoslovačkog naroda, na pogledu sudbonosnih događaja u Evropi, preduzmu sve što im je u moći za unutrašnju konsolidaciju naše države i za

ostvarenje pravednog sporazuma Srba, Hrvata i Slovenaca, koji će omogućiti prirodan i zdrav razvoj našeg naroda i države, kojoj jugoslovenska nacionalna misao ostaje etička osnovica i njezin istoriski smisao. Odbrana državnih granica i narodnog opstanka, građanskih sloboda i kulturnog napretka, vrhovna je zapoved narodne solidarnosti svih Srba, Hrvata i Slovenaca!

Sem toga zaključeno je:

1) da se o ovom stanovištu jugoslovenskog Sokolstva ima na celishodan način obavestiti sva sokolska i nesokolska javnost;

2) da se ima stupiti u vezu sa svima vodećim ličnostima i činiocima našeg javnog života, radi rasvetljenja položaja našeg Sokolstva u sadašnjim prilikama i onima koje će doći, pri čemu se želi naglasiti naročito to, da Sokolstvo nikada nije tražilo niti traži bilo kakvih privilegija, nego zahteva, i to odlučno, jedino nesmetanu slobodu za svoj rad i da se prestane sa progonoštvima i nasiljima protiv sokolskih radnika;

3) da se prikupe dalji podaci o prilikama kod čehoslovačkog Sokolstva, kao i o sadašnjem položaju Saveza Slovenskog Sokolstva;

4) da se svima sokolskim jedinicama upute potanka uputstva o telesno-vaspitanom, prosvetno-vaspitanom i narodno-odbrambenom radu u sadašnjim prilikama;

5) da se stalnom obaveštavanju sokolskih jedinica i pripadnika sokolske organizacije o razvoju prilika u Sokolstvu obrati puna pažnja.

6) da se od svih sokolskih jedinica i sokolskih pripadnika zahteva najveća disciplina, strogi red i najtačnije ispunjavanje svih dužnosti;

7) da se daljem osnivanju streljačkih oteka i njihovom radu, kao i vojno-odbrambenom vaspitanju svog vežbačkog i nevezbačkog članstva posveti što veće staranje;

8) da se u svima sokolskim jedinicama redovno održavaju povremeni sastanci svih pripadnika, naročito odraslog članstva, prema uputama koje će posebno biti izdate.

*

Posle toga prešlo se na raspravljanje pitanja priprema za godišnju skupštinu Saveza.

Primljen je predlog budžeta za 1939/40 godinu, koji će biti predložen saveznoj skupštini.

Isto tako usvojen je i nacrt Poslovnika za Saveznu skupštinu, koji treba da zameni dosadašnji Poslovnik. Nacrt će biti poslat na mišljenje i svima župskim upravama

Telegrafski pozdrav i želje plenumu Saveza SKJ.

Savez Sokola KJ primio je, prilikom sednice plenuma Uprave Saveza u Beogradu, koji je održan 25 i 26 o. m., čitav niz telegrama iz različitih krajeva države, a ponajviše sa našeg Primorja, u kojima se izražava želja da većanja i zaključci skupštine budu što korisniji za dobro Kralja i Jugoslavije i za slogu naroda. — Sokolsko društvo Korčula podvlači »duh sporazuma i povezivanja svih narodnih snaga, koji je probudjen na otoku Korčuli«; — Sokolsko društvo Stolac traži »zajedničku akciju, čiji će plodovi poslužiti Kralju, narodu i otadžbini«; — Sokolsko društvo Vrgorac želi »udruživanje svih narodnih snaga oko jedne opšte narodne vlade, iz svih krugova«; — Sokolsko društvo Dubrovnik podvlači želju, da se »okupe sve zdrave narodne snage u jedan front za očuvanje slobode, te da opšte narodna vlada, iz svih krugova, bude predstavnik opšte narodne volje«; — Sokolsko društvo Čapljina traži također, da se »prede preko svih narodnih razmirica i da se svi povežu putem bratske snage i napretka«; — Sokolsko društvo Orebić želi »da celokupne narodne snage Srba, Hrvata i Slovenaca predstavljaju jednu volju, za dobrobit Jugoslavije«; — Sokolska župa Niš traži da se »sokoli svrstaju u neprobojne redove, povezane slogom«; — Sokolsko društvo Tomislav grad želi »uspešan rad, na dobro Kralja i otadžbine«; — Sokolsko društvo Zrnovo traži da se »što skorije reše unutarnja pitanja, u cilju okupljanja svih narodnih snaga, a za sretnu budućnost Jugoslavije«, — itd.

pre nego se iznese na odobrenje samoj skupštini.

Najzad, ovlašćeno je Starešinstvo Saveza, da utvrdi dnevni red godišnje skupštine u smislu postojećih propisa.

Na kraju sednice doneta je odluka u pogledu Sokolskog doma na Sušaku, kao i odluka, kojom se poništava izbor nove župske uprave sokolske župe Ljubljana i poverava staroj upravi da do dalje odredbe vodi poslove župe.

Cela plenarna sednica Uprave Saveza protekla je u najlepšoj harmoniji i jednodušnosti, pa su svi učesnici poneli sa te sednice snažne utiske, čvrstu veru i samopouzdanje, i najodlučniju volju za što intenzivniji i požrtvovniji sokolski rad.

Sokolstvo u Češkoj

»Sokolski Vjesnik«, zvanični organ C.O.S. izišao je redovito i 22 marta, dakle posle protektorata Nemačke nad češkim i moravskim zemljama. List je izišao u istom obsegu kao i ranije, a u sadržini ima na uvodnom mestu zvaničnu proklamaciju prezidenta Hahe i niz vesti o skupštinama različitih župa i jedinica. Drugih naročitih članaka nema, naročito ne idejnih. Donosi dve slike sa poslednjeg svesokolskog sleta, sa natpisom u kome se kaže, da se ti krasni dani neće nikada zaboraviti. Inače taj broj donosi mnogo vesti iz jugoslovenskog Sokolstva i prenosi čitav niz napisa iz »Sokolskog glasnika«. Piše o našoj »Petrovoj Petoletici«, o sabiranju za češke izbeglice, o izboru sestre Milice Sepe za zamenicu načelnice, i sa pohvalom citira članke sestre Milene Gruborove o radu članica nevezbačica, zatim brata St. Stankovića, o Sokolstvu u selu, koji su objavljeni u »Sokolskom glasniku«, kao i uvodni članak iz 9 broja »Sokolskog glasnika«.

U »Lidovim novinama«, od 23 marta, čitamo da se je i u Tirševom domu nastanilo odeljenje od 50 nemačkih vojnika. Inače sve druge prostorije su još u rukama Sokolstva, pa se u njima vrši vežbanje i ostali sokolski rad.

*

Primili smo u poslednji čas i broj od 29 marta »Sokolskog Vjesnika«, u istom opsegu kao i ranije. Na uvodnom mestu donosi članak, pod naslovom: »Ne treba savijati kičmu!«, u kome se kaže, da novi položaj u češkim zemljama ne znači, da će se Česi, na bilo koji način izneveriti svome narodu. Moramo zadržati narodni samosvest i uspravan stav. — Svi ostali članci imaju većinom tehnički ili istorijski karakter, a iz pojedinih vesti se vidi, da se film poslednjeg svesokolskog sleta prikazuje i dalje, uz veliki interes publike, u mnogim praškim bioskopima. — Novinski bilten ČOS javlja, u broju od 28 marta, da se narodnoodbrambeni kurs za žene, koji je trebao da se održi od 9—22 aprila, neće održati.

SLOVENAČKO SOKOLSKO VEČE

Sokolsko društvo Beograd-Matica priređuje u subotu, 1 aprila, u 21 čas u svome domu, Deligradska ulica 27: SLOVENAČKO SOKOLSKO VEČE, posvećeno idejnoj pripremi članstva za Jubilarni slet u Ljubljani. Posle programa sokolsko veselje, a za vreme programa zajednička večera. Ulaznica sa večerom dinara 15 od osobe.

Pregled istorije Srpskog Sokola u Sarajevu

(Nastavak)

O spoljašnjem jedinstvu rešeno je da se ono, zasada, sastoji u ovome: »pozdrav da bude: »Zdravo«; — geslo da bude: »Ustaj, živi, bori se, ne kloni!«; — da zajednički znak bude po crtežu br. St. Todorovića; — da zastava bude zajednička Srpskog sokolskog saveza Dušan Silni; — da se komponuju pesme a i koračnica sokolska, i — da komanda za strojeve vežbe bude ona, koja se upotrebljava u vojsci u Srbiji.

Posle ovoga je izabran u širi predsjedijum Saveza slovenskog sokolstva br. Vojislav Žavnović.

Na drugoj sednici, održanoj 9 novembra, a kojoj su prisustvovala braća: Stevan Todorović, Vojislav Živanović, Kristo Dominković, Miško Jovanović, Mihailo Gradojević i Milan Pribičević, urađeno je ovo: 1) po nacrtu br. St. Todorovića usvojena je za sve srpske Sokole značka za kapu, »a kao provincijalne oznake da budu monogrami na lakovanom pojasu; sokoli iz Srbije imaju grb, a ostali monograme koje su dosada imali«; — 2) »usvojeno je da zastava Saveza sokolskih društava Dušan Silni bude zastava zajednička svom srpskom sokolstvu; zastave pojedinih sokolskih društava da budu srpske trobojke; veličina platna da bude od 80—100 cm; motka prema veličini platna od 2.65

—3 metra dužine«; 3) za izaslanike u Savezu slovenskog sokolstva izabrani su: za Srbiju: br. Stevan Todorović, za Hrvatsku i Vojvodinu: br. dr. Laza Popović, za Dalmaciju: br. Kristo Dominković, za St. Srbiju: br. Gliša Elezović.

Time je završen ovaj prvi svesrpski sokolski sastanak, čiji su zaključci imali velik značaj za istoriju sokolstva u našoj otadžbini. Oni su vezali i Srpsku sokolsku župu bosansko-hercegovačku.

XI

Sedma odborska sednica »Srpskog sokola« u Sarajevu održana je 11 (24) novembra 1910 g. Starešina je izvestio da je osnovana sekcija za mačevanje, a da se tamburaška sekcija nije mogla osnovati, jer se nije prijavio dovoljan broj članova. Društvo je dobilo novog dobrotvora, d-ra Dušana Telečkog, koji je poklonio društvu 15 komada utega i jednu strunjaču. »Obilić« iz Mostara poslao je poziv društvu da pošalje svoga vođu na sastanak vođa u Mostaru u vezi sa sokolskim sletom srpskih sokolskih društava u Hercegovini, na Preobraženije 1911 g., u Trebinju. Kako je društveni vođa bio sprečen, išao je kao zastupnik društva u Mostar br. Nikola Tomašević.

Iz zapisnika osme odborske sednice od 14 (27) decembra 1910 g.

vidi se da se društvo odazvalo pozivu Srpske pravoslavne crkveno-školske opštine i da će učestvovati na njezinoj svetosavskoj zabavi sa dve tačke. Na molbu »Napretka« da mu se pozajme kostimi za mramorne grupe pozitivno je odgovoreno. Društvo je zaključilo da, s vremena na vreme, priređuje javne časove uz male ulaznice.

Na dan 31 decembra 1910 g. brojno stanje celokupnog članstva »Srpskog sokola« u Sarajevu bilo je ovako: članova (od 18 g. pa dalje) 123; — članica (od 14 g. pa dalje) 17; — članova vežbača (od 18 g. pa dalje) 25; — članica vežbačica (od 14 g. pa dalje) 12; — prednjački zbor 8.

Broj svih časova za celu 1910 g. bio je: kod članova: 91, članica: 79, prednjačkog zbora: 25. Ukupni broj vežbača na svim časovima vežbanja u 1910 g. bio je: kod članova: 1655, članica: 846, prednjačkog zbora: 161. Vežbalo se u sali Srpske škole.

Na devetom odborskoj sednici od 5 (18) februara 1911 g. raspravljano je o tome kako da se poveća brojno stanje vežbača i vežbačica. Na predlog br. učitelja, zaključeno je »da se zamoli uprava Više srpske djevojačke škole da dopusti i stavi na srce učenicama najstarijeg razreda da stupe u red sokolica«. Da bi se povećala muška kategorija, zaključeno je da se vreme vežbanja promeni i prilagodi vežbačima. Na

ovoj sednici pokrenuto je pitanje osnivanja sokolskog orkestra, za što se bio ponudio Vojislav Jungić, pod uslovom da društvo dobije instrumente od »Sloge«. Sem toga pokrenuto je pitanje fuzije »Pobratimstva« i »Srpskog sokola«. Predsednik »Pobratimstva« je predložio da se ova dva društva fuzionišu na taj način, da »Pobratimstvo« stupe u »Soko« kao antialkoholistička sekcija. Budući da je ovo pitanje »dosta krupno«, ne može se bez skupštine rešavati, »ali će starešina povesti pregovore sa predsednikom »Pobratimstva«. Uprava Više srpske djevojačke škole u Sarajevu odgovorila je, da se dozvoljava »ne samo učenicama IV, nego i III razreda da stupe u redove sokolica pod uslovom, ako se odrede posebni časovi za njih same i ako ti časovi budu po danu«.

Iz zapisnika jedanaeste odborske sednice od 10 marta 1911 g. vidi se da je »Sloga« odgovorila da će pozajmiti plehane instrumente uz garanciju, pa je zaključeno da se osnuje muzička sekcija, za čijeg pročelnika je jednoglasno izabran brat Nikola Čanak.

Poslednja sednica društva pred godišnju skupštinu održana je 19 marta 1911 g. Na njoj je zaključeno da se skupštini predloži lista budućeg odbora, koji je na skupštini i izabran. Jedino je dodato da, ako se brat Jovo Šerbedžija i Jovo N. Popović ne budu hteli primiti, nji-

hova mesta će se popuniti na skupštini.

XII

Sesta godišnja skupština »Srpskog sokola« u Sarajevu održana je 27 marta (9 aprila) 1911 g., u svečanoj dvorani Srpske škole. Tajnik je u izveštaju naglasio »da je prva zadatak ovogodišnjeg odbora bila da pripremi sve što je za održanje konstituirajuće skupštine Župe bilo potrebno. Sve su pripreme tačno i na vrijeme učinjene, Župa se konstituisala i tim je bio izveden poslednji akt u vršenju časne dužnosti, koja je bila povjerena našem društvu od ostalih srpskih sokolskih društava u našoj domovini.« Zatim je spomenut ostali rad društva: priredbe, slet u Ravnicima, učestvovanje na priredbama drugih društava, itd. Društvo broji 9 dobrotvora, 27 utemeljača, 26 pomagača i 60 redovnih članova. Imovno stanje društva je kruna 3216.04, u što je uračunata i vrednost društvenog inventara. Društvo nije imalo duga. Društveni učitelj u svom izveštaju o tehničkom radu nije zadovoljan. »Srpski soko« u Sarajevu, kaže on, »trebao bi da je najjači i najnapredniji u našoj domovini, jer je tu, u glavnom gradu, koncentrirana akademska, trgovačka i esnafska omladina, ta uzdanica naša. Ali ta naša uzdanica slabo vodi računa o sokolstvu, ne iz neznanja, nego iz učmalosti, slabosti, i indiferečnosti. Ona se raduje, zabavlja po

Godišnja skupština župe Beograd

U nedelju, 26. marta, održana je, u velikoj dvorani Sokolskog doma kralja Aleksandra, redovna godišnja skupština Sokolske župe Beograd, koja se razvila u sjajnu manifestaciju sokolske misli.

Još pre skupštine održana je u sultu pretkonferencija, na kojoj se podela svestrana diskusija o svim pitanjima sokolskog života. Na samoj skupštini bili su prisutni delegati gotovo svih jedinica u župi, pa je tako ova skupština u punoj meri prikazala snagu župe, koja se prostire na jedan deo Srema i Banata, pa zatim na Mačvu, Kolubaru i Šumadiju, sve do Orašca i Topole. Pored velikog broja delegata i velikog broja beogradskih Sokola, skupštini su prisustvovali i delegati Vitoške župe bugarskog, »Julnaka« iz Sofije, braća Ivan Anastasov i Petar Lobanov, koji su bili predmetom najsrdačnije pažnje. U ime Saveznog SKJ, skupštini je prisustvovao prvi zamenik starešine, br. Gangl, a u ime Min. za fizičko vaspitanje, br. S. Čelar. Bili su prisutni i predstavnici Sokolskog sokolstva, u ime kojih je govorio brat Vladimir Balzor, pa zatim predstavnici »Kola Srpskih sestara«, u ime kojih je govorila g-da Olga Anđelković. Bio je prisutan i veliki broj studentske omladine beogradskog univerziteta, pa je u ime njih progovorio Vasilije Smajović te izazvao srdačan aplauz za saradnju omladine sa Sokolstvom.

Najsrdačnije su bili pozdravljeni govori brata Anastasova i brata Gangla. Brat Anastasov je toplim rečima podvukao značenje saradnje između »Junaka« i Sokola i veličinu ideje jugoslovensko-bugarskog bratstva, a brat Gangl je pozvao prisutne da u duhu sokolskih ideala podižu otpornu snagu naroda, ljubav prema zemlji i spremnost da se brani nezavisnost države i kompaktnost narodnih snaga. Brat Gangl je bio najsrdačnije pozdravljen od čitave skupštine.

Skupštinom je rukovodio starešina, brat dr. M. Gradojević, koji je održao zanosan govor, davši u njemu sintezu svih napora i težnja koje moraju da vode Sokolstvo u današnjim vremenima. Pošto se osvrnuo na sudbinu bratske Čehoslovačke, brat Gradojević je izjavio, da je Sokolstvo rešeno da istraje na svom putu, sledeći primer velikih Jugoslovena i najboljih predstavnika Srba, Hrvata i Slovenaca u radu za dobro naroda. Na koncu je predložio da se sa skupštine uputi telegram Nj. V. Kralju Petru II, što je prihvaćeno uz najživlje manifestacije za Kralja i Jugoslaviju.

Iz izveštaja koji su podneti skupštini, a koji su objavljeni u prilogu poslednjeg broja »Okolo« vidi se da je ukupan broj članova u župi, do konca prošle godine, iznosio oko 25.000 članova iz svih kategorija, te da župa Beograd ima 46 društava i 110 sokolskih četa. Među tim članstvom ima najveći broj zemljoradnika. Rad u prošloj godini bio je vrlo obilat, a naročita briga je posvećena spremanju za svesokolski slet u Pragu. Za taj slet župa Beograd je dala petinu svih učesnika iz Jugoslavije. Mnogo je urađeno na zbliženju bugarskih Junaka i jugoslovenskog Sokolstva, pa je župa Beograd sa vitoškom župom bugarskih Junaka vezana čak krvnim pobratimstvom. Na ovogodišnjem sletu Junaka u Sofiji, beogradska župa će učestvovati u što većem broju. Sem toga, župa je odlučila da naročitu brigu ove godine posveti spremanju II. jugoslovenskog svesokolskog sleta u Beogradu, godine 1941, koji treba da bude kruna »Petrove petoletke« i da prevaziđe slet iz godine 1930.

Iz ostalih izveštaja vidi se, da je 31 društvo održalo 50 akademija sa samim vežbama; da su 22 društva održala 36 akademija sa mešovitim programom i da je 18 društava održalo prednjačke tečajevе. Održane su župske utakmice dece, plivačke utakmice u Beogradu i kroskontri utakmice. Vrlo uspešan je bio rad na selu, naročito u podizanju prosvete, zdravstvenog stanja, socijalne pomoći itd. Rad u okviru Petrove Petiletke dao je vrlo korisne rezultate koji predstavljaju znatno pridružujuće prosvetnog, ekonomskog i socijalnog nivoa sela u beogradskoj župi.

Odlučeno je da se u toku iduće godine održe okružni sokolski sletovi i to u prvom redu u Rumi, Indiji, Požarevcu i Mladenovcu. Na koncu je birana uprava župe; pa je za starešinu ponovo izabran brat dr. Mihajlo Gradojević, a za zamenike dr. Branko Čipčić, Andra Petrović i A. Stefan.

AKADEMIJA U SPOMEN GAVRILA PRINCIPA

Na dan 2. aprila, održaće se, u sokolskom domu kralja Aleksandra u Beogradu svečana akademija u počast Gavrila Principa. Govoriće dr. Boža Marković, dr. Rudolf Cistler, branitelj Principa, i dr. Stevan Zagorčić. Čist prihod ove akademije namenjen je podizanju spomen-doma Gavrilu Principu, u Bos. Grahovu.

Reorganizacija Ministarstva za fizičko vaspitanje naroda

Ministar fizičkog vaspitanja naroda propisao je Uredbu sa zakonskom snagom o izmenama i dopunama Uredbe o uredjenju Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda, od 19. marta 1932 g. Ta uredba je objavljena u »Službenim novinama«.

Povodom toga dao je ministar, g. Đuro Čejović, izjavu novinarima u kojoj je istakao visoki zadatak Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda, da što veću pažnju posveti harmoničnom duhovnom i telesnom vaspitanju omladine. Pošto su se, od vremena uredbe iz g. 1932, u mnogočem proširili zadaci i nastojanja Ministarstva, osetila se potreba reorganizacije, koja je novom uredbom izvršena. Prema toj uredbi, Ministarstvo dobija, pored Opšteg oteka i Oteka računovodstva, Odeljenje telesnog vaspitanja i Odeljenje sportova.

Odeljenje opšteg telesnog vaspitanja vršice poslove po Zakonu o obaveznom telesnom vaspitanju, Zakonu o Sokolu KJ. i Zakonu o vatrogastvu. Sem toga, ovo odeljenje vodiće nadzor i radiće na unapređenju Sokolstva, skautizma, planinarstva, fantovstva i ostalih organizacija, kojima je cilj telesna kultura.

Odeljenje sportova delice se na tri oteka: Nastavni otek za zimske, vodene i mašinske sportove i Otek za sportske igre i atletiku. Ovo odeljenje će biti nadležno za Jugoslovenski olimpijski odbor, za sve sportske saveze, kao i za stručno unapređenje sportske nastave.

Na koncu je Ministar istakao ubeđenje, da će, ovako racionalno sprovedena organizacija, omogućiti još uspešniji rad na svim područjima telesnog vaspitanja naroda.

Uredba o školi za fizičko vaspitanje

Ministar fizičkog vaspitanja naroda propisao je Uredbu, sa zakonskom snagom, o Školi za telesno vaspitanje u Beogradu. Uredba je objavljena u »Službenim novinama«.

Prema toj uredbi, Škola za telesno vaspitanje spada u više stručne škole, ima rang Više pedagoške škole, a stoji pod nadzorom Ministarstva fizičkog vaspitanja. Školovanje u njoj traje dve godine, a škola je uređena internatski i ima muška i ženska odeljenja, koja su potpuno odvojena. Na čelu ženskog odeljenja će stajati žensko lice. Zadatak škole je: da sprema nastavnike i nastavnice telesnog vaspitanja za sve škole kao i stručnjake za pojedine grane telesnog vaspitanja; — da vrši stručna i naučna istraživanja na polju telesnog vaspitanja i da dobijenim rezultatima usavršava sistem i metodu telesnog vaspitanja; — da priređuje tečajevе za spremanje stručnog osoblja za telesno vaspitanje.

Povodom ove uredbe dao je ministar Čejović također izjavu, u kojoj je podvukao, da više neće biti potrebno da se nastavnici gimnastike i sporta za srednje škole vaspitavaju na strani, već ćemo u svojoj zemlji moći da odgojimo kadar stručnih nastavnika, od kojih u samom Ministarstvu prosvete treba oko 300, a u Ministarstvima trgovine i poljoprivrede bar oko 200; jer će se i u tim školama zavesti telesno vaspitanje omladine.

Na koncu je Ministar podvukao potrebu da se srednjoškolskoj omladini omogući što veća saradnja u sokolskim i sportskim društvima, te da se čitava omladina okupi na polju telesnog vaspitanja.

Nezavisno slovenstvo se osvešćuje

»Amerikanski Srbobran« donosi ovu značajnu vest:

»Prekjučer, učinjena je jedna lepa bratska pažnja našem Saveznom upravnom odboru, za vreme njegove sednice. Došli su u posetu: predsednik Hrvatske Bratske Zajednice, g. Ivan Butković, g. Stevan Ziman, predsednik Evangelističke Slovačke Jednote, predsednik Slovačke Narodne Jednote, g. V. S. Platek i g. Daniel Stankovjanski, urednik »Slovenskog Glasnika«. Cilj njihove posete je bio da se razgovore sa našim Saveznim upravnicima za što tešnju i bolju sveslovensku saradnju, ne samo u Pittsburghu i okolini, nego i širom Amerike. Oni su došli u ime odbora Sveslovenskog kongresa, čiji je predsednik brat Butković. Poslije bratskih razgovora na odborskoj sednici, posetioci su bili provedeni kroz naš Savezni dom, gdje im je glavni tajnik g. Branko Pečić sve pokazao, Rastanak je bio sa srdačnim bratskim pozdravima, što obećava bolju slovensku solidarnost u iseljeništvu«.

Kada se zna da se tu radi o Slovacima, evangelicima i katolicima, pa zatim o Slovencima i o najjačoj hrvatskoj organizaciji u Americi, kojoj je na čelu I. Butković, koji traže saradnju sa srpskim savezom, onda se vidi, da zajednička opasnost može ipak da donese i dobra ploda, pa da se u nesreći postigne sloga i saradnja, koja mora da donese bolje dane!

Prednjački tečaj u Splitu

Pred par dana završen je u Splitu sedmodnevni tečaj Sokolske Župe Split na kojem su prednjači i prednjačice splitske sokolske župe bili upoznati i poučeni u gradivu telovežbe za 1939 godinu. Pored telovežbenog rada, tečajci su imali i teoretske satove iz sokolske organizacije; odbrambenosti i ostalih predmeta. Tečaj je pohađalo 36 braće iz skoro svih jedinica Župe.

Pri završetku tečajice je pozdravio brat Frano Lhotsky i starešina splitske Župe Dr. Lavš, a voda tečaja br. Barišić podelio je tečajcima uverenja. Tečajci su kroz celo vreme pokazivali osobiti interes pa uspeh nije izostao.

Na koncu je upriličena večera sa tečajcima, na kojoj su bili prisutni članovi uprave Župe i društva Split.

Župski prednjački tečaj članica od 20-29. marta 1939 g. u Novom Sadu.

raznim društvenim lokalima, preklapa, kockari, u dimu se guši i ubija svoje dragocjeno zdravlje«.

Još od pređašnjih godina tehnički rad je podeljen na 8 sekcija, od kojih su neke radile, a druge nisu iz materijalnih razloga i zbog pomanjkanja stručno spremnih vežbača. Prva sekcija, — zbor četovoda — vežbala je od septembra i to jedanput nedeljno. Druga sekcija, — laka atletika i gimnastičke (narodne) igre, — periodično je vežbala, ali ovaj put ima izgleda samo ako nas nada ne iznevjeri da će se loptanje nogom (Fussball-om) ozbiljno otpočeti. Treća sekcija, — teška atletika i rvanje, — vežbala je u početku jedanput, a posle dvaput nedeljno, pod vođstvom brata dra Dušana Telečkog, »koji je ovu sekciju sa velikom ljubavlju i materijalnim poštovanjem očinski prigrlio i iz sopstvenih sredstava moderno uredio«. Četvrta sekcija, — gađanje cilja, — nije se mogla osnovati radi velikog troška. Peta sekcija — ženska — vežbala je dvaput nedeljno. Ona je »nestalna i dosta nemarna«. Šesta sekcija — mačevanje — stoji dosta dobro. Sedma sekcija — turistička — priredila je izlete na Trebević, Pale i Skakavac. Osmu sekciju — zabave i javno vežbanje — učestvovala je na 11 javnih priredaba: u Sarajevu, Zenici, Ravanici, na Ilidži, Palama i Kiseljaku. Na sletu »Hrvatskog sokola« u Sarajevu bio je »Srpski sokol« sarajevski korporativno zastup-

ljen, a na zabavi »Hrvatskog sokola« u Koševu i u društvenom domu bilo je društvo zastupljeno izaslanstvom. U ovoj društvenoj godini održano je 240 časova vežbanja, koje je pohađilo 2879 vežbača i vežbačica. U muškoj sekciji održano je 86 časova koje je pohađilo 1523 vežbača; u zboru četovoda održano je 26 časova koje je pohađio 171 vežbač; u ženskoj sekciji održana su 73 časa koja je pohađilo 758 vežbačica; u teškoj atletici i rvanju održano je 20 časova koje je pohađilo 137 vežbača; u mačevalačkoj sekciji održano je 35 časova koje je pohađalo 290 vežbača. Prosečno na sat, pohađalo je u muškoj sekciji 18 vežbača (u izveštaju pogrešno stoji 12), u zboru četovoda 7, u ženskoj sekciji 11, u teškoj atletici i rvanju 6, u mačevalačkoj sekciji 8 članova.

Na dnevnom redu skupštine je bila i promena pravila. Starešina je izjavio da je Župa izradila uzorna pravila koja je potvrdila Zemaljska vlada i od kojih je društvo dobilo jedan primerak. Društvo je vezano zaključkom Župe, koji kaže da sva društva, koja su u Župu stupila, prime ta pravila. Znači da pravila treba usvojiti bez pretresanja, pa je to skupština jednoglasno usvojila.

Evo nekoliko odlomaka iz ovih pravila:

»§ 3, Rad društva isključuje svaki politički značaj.

§ 4, Članom društva može biti svaki Srbin i svaka Srпкиnja i svaki

prijatelj srpskoga naroda, koji su navršili 18-tu godinu života i t. d. Ko hoće da stupi u društvo treba da se prijavi upravnom odboru, koji ime njegovo oglašuje na crnoj tabli, da na taj način može svaki član prigovoriti primanju... »

§ 5, Društvo ima 5 vrsta članova: počasne, dobrotvore, utemeljače, pomagače i redovne.

U § 13 se kaže, između ostalog, da »članovi, koji nijesu Srbi, nemaju pasivnog prava izbora«.

§ 14 kaže, da »svi članovi imaju pravo na diplome, i to počasni odmah iza izbora, dobrotvori i utemeljači nakon potpune uplate određene članarine, a pomagači i redovni nakon desetogodišnjeg tačnog uplaćivanja članarine ili redovnog pohađanja društvenih vježbi.«

Prema § 50 je službeni jezik srpski, pismo ćirilica. Društvena je slava Vidov dan 15. juna svake godine. Društvena obilježja jesu: 1. društvena zastava; srpska narodna trobojnika (crveno-plavo-bijela), sa monogramom: koji znači »Srpski sokol«; — 2. društveno odijelo, radno i svečano.

Radno za muške je: plave čakšire, bijela košulja bez rukava, crveno opšivena, trobojan pojas širok tri prsta, pričvršćen za čakšire, crna obuća od lake materije ili kože. — Radno odijelo za ženske je: matroska bluza završena plave boje, sa bijelim okovratnicama, nabrana suknja od iste materije, crne čarape i crna obuća

od lake materije ili kože.

Dalje društvena obilježja su: pečat sa natpisom: »Srpski sokol«, značka sa monogramom Srpskog sokola, društvene isprave i diploma.

Konačno se prešlo na biranje novoga odbora za godinu 1911—12. Tajnim glasanjem izabran je ovaj odbor: starešina: dr. Vojislav Besarović, zamenik starešine: dr. Dušan Telečki, tajnik: Jovo R. Petrović, blagajnik: Petar Milošević, čuvar: Marko Kreštalica, odbornici: Simo Petković, Dušan Petrović, Stevo Moljević, zamenici: Milan Maljukan, Stevo Lakić, Nikola Garić, nadzorni odbor: Nikola Čanak, dr. Murad Sarić, Ilija Trifković. Društveni učitelj ostao je i dalje brat Dimitrije Matejić.

XIII

Novi odbor održao je prvu sednicu 30. marta (12. aprila) 1911 g. Starešina je izvestio da su se svi odbornici primili poverene im dužnosti, osim br. Kreštalice. Mesto njega izabran je za čuvara br. Stevo Moljević, mesto kojega dolazi u odbor zamenik br. Milan Maljukan. Pri dočeku akademskog društva »Obilica«, iz Beograda, određeno je da bude ispred društva brat starešina. Da bi se popravilo materijalno stanje društva, zaključeno je da se održi u maju zabava, u bašči »Mostar«.

Na drugoj odborskoj sednici od 16. (29) aprila je zaključeno da se zamoli uprava Više devojačke škole

u Sarajevu da dozvoli učenicama da vežbaju sa sokolicama utorkom i petkom, od 6—7 sati. Radi slabih materijalnih prilika društvo se ne može odazvati pozivu »Obilica« iz Mostara, da pošalje svog izaslanika u Trebinje, u nedelju po Đurđevdanu, na dogovor o hercegovačkom sletu. Muzička sekcija u društvu napreduje dobro.

Treća odborska sednica održana je 9. (22) maja. Rešeno je da se pošalje nekoliko izvršujućih članova na slet u Ravanici, na Vidovdan 1911 g., ako bude novaca, a br. učitelj će odrediti koji će ići. Rasposed zabave u bašči »Mostar« biće ovakav: 1) proste vežbe za II hrv. sok. slet; — 2) vežbe sa buzdovanima za II hrv. sok. slet; — 3) vežbe sa palicama za II hrv. sok. slet; — 4) vežbe na vratilu i razboju; — 5) atletika: dizanje i rvanje; — 6) tablo na razboju. Ulaznica je 50 helera.

Posle toga starešina je izvestio da će se u mesecu avgustu otvoriti gimnastički tečaj u Pragu, na koji bi trebalo poslati nekoga iz društva. Budući da društvo slabo materijalno stoji, zaključeno je da se zamoli »Prosveta« za pomoć.

Prva naredna sednica »Srpskog sokola« održana je 12. (25) maja zbog ostavke dvojice odbornika: br. Pere Miloševića, blagajnika, i br. Stevo Moljevića, čuvara. Blagajnička dužnost poverena je tajniku, a za čuvara je izabran br. Milan Maljukan.

Godišnja skupština župe Novi Sad

U nedelju, 19 marta, održana je glavna godišnja skupština Sokolske župe Novi Sad, koja je u punoj meri pokazala sokolsku svest i borbenost članstva sa čitavog područja župe. Od 57 društava, što ih broji župa, bilo ih je na skupštini zastupljeno 52, a od 33 čete njih 25. U ime saveza SKJ skupštini je prisustvovalo zamenik starešine Saveza, brat dr. Vlad. Belajčić.

Skupštinu je otvorio starešina župe, dr. Ignjat Pavlas, koji se u pozdravnom govoru naročito pozabavio događajima u Srednjoj Evropi, podvlađujući, da su ti događaji duboko dirnuli jugoslovensko Sokolstvo, pa da u ovim trenucima tragedije bratskog češkog naroda treba odlučno gledati u budućnost i još upornije vaspitavati nove naraštaje u sokolskom duhu. Jugoslovensko sokolstvo ne pozna straha, ono veruje u snagu naroda i u njegovu budućnost. Sa skupštine su poslali telegrafski pozdravi Nj. V. Kraju Petru II, koje je članstvo prihvatilo uz burne aklamacije za Kralja i Jugoslaviju.

Podneseni su nakon toga izveštaji o radu župe, koji pokazuju, da je župa u prošloj godini vrlo aktivno radila na svim područjima sokolskog rada. Sem retkih iznimaka, sve jedinice u župi pokazuju živost, pa su priredivane brojne akademije, prosvetni sastanci itd. U tehničkom pogledu broj vežbača ostaje uvek na visini, jednako kao i njihova spremnost, a u okviru Petrove Petiletke izvedeni su brojni radovi, koji su od velike koristi za socijalno, nacionalno, prosvetno i zdravstveno podizanje seljaštva.

U diskusiji, koja se razvila povodom tih izveštaja učestvovali su mnogi članovi, a naročito mnogi predstavnici seoskih sokolskih četa. Brat Bedeković iz Crvenke je podvukao, da se je iz skromnih priloga tog mesta, u kratko vreme, sakupilo 150.000 din. za Sokolski dom, što naročito svedoči za svest Sokolstva. Brat Frlan iz Turije kaže, da su Sokoli više nego ikada spremni da brane nacionalnu stvar, a brat Hadnačev iz Starog Bečaja podvukao je da poslednji događaji u Čehoslovačkoj treba da budu opomena svima Slovenima. U diskusiji o narodno-odbranbenom oteku naglasio je brat Kosta Petrović iz Subotice, da su u vanrednim prilikama potrebne vanredne mere te da je potrebno da se vaspita što više spremnih sokolskih voda. Brat Svetislav Marić, direktor gimnazije, je podvukao, da se treba otrešiti svakog partijskog uticaja, a naročito zablude o političkim vodama. Brat V. Vranić iz Stanišića je tražio, da se ugledamo u izvesne naše manjine u Vojvodini, pa da marljivo branimo svoje, kao što rade njihove organizacije. Brat Todorović iz Kule je izneo primer kako učenici nemačke Učiteljske škole u Vrbsu, preko prazničkih dana, obilaze sva mesta nastanjena Nemcima, da vrše nacionalnu i prosvetnu misiju. Naročitu pozornost je privukao govor Nikole Karića, naseljenika dobrovoljca iz Stepanovićeve, koji je podvukao da on ne zna ni šta je pesimizam ni što je strah, kao što neznaju ni ostali dobrovoljci, ni čitav naš seljački narod. Oni su i danas, kao i uvek, spremni da brane Vojvodinu, kao i svaki drugi kraj naše države, bez obzira na bilo šta, što se događa u Evropi. Konačno je starešina župe izjavio, da će župa u punoj meri postupiti prema odlučnim izjavama svih delegata, iz kojih se nedvoumno vidi, da je čitav naš narod spreman da pre izigine, nego li da izgubi slobodu. Na koncu je zaključeno, da će se u svim sokolskim jedinicama vršiti vojna obuka, prema uputstvima Saveza.

Posle toga je, burno pozdravljen od čitave skupštine, uzeo reč starešina Saveza SKJ, brat dr. V. Belajčić, koji je održao stvarni i zanosni govor, precizirajući vrlo sretno stanovište Sokola prema problemima, koji se postavljaju u današnjim prilikama. Brat Belajčić je rekao, da je iz svih govora mogao da konstatuje postojanje najveće ljubavi za državu i narod, pune nacionalne svesti i spremnosti

na najteže. U današnjim vremenima svaki svesni rodoljub, bio on Srbin, Hrvat ili Slovenac, mora da otkloni svako uplitanje tuđina u naša domaća pitanja i da kaže, da smo svi spremni da branimo ono što je hrvatsko i slovenačko, jednako kao i ono što je srpsko. Nas se tiče država kao celina. Sokolstvo neće i ne može da trpi indiferentne ljude, koji se pomiruju sa događajima, koji su spremni na popuštanja u pitanjima narodne nezavisnosti i koji šire slabost i pesimizam. Sokolstvo treba da je na čelu propagiranja nepokolebljive nacionalne vere i odlučnosti.

»Naš stav je jasan i određen. Ni rezolucije, ni manifestacije, ni demonstracije nisu potrebne. Mi radimo, mi se ne damo. Branimo se i ako dođe zov, nećemo se pitati ko smo: slušeni vojnici ili ne, već ćemo ići svi, rame, uz rame.«

Govor brata Belajčića bio je pozdravljen nasrdačnijim odobravanjem, što pretstavlja nov dokaz, koliko je naša Vojvodina spremna da sa neuzdrmanom verom radi za narodnu stvar i brani državne granice i nacionalnu slobodu.

Na koncu je birana uprava župe, kojoj se na čelu ponovo nalazi dosadašnji starešina, brat Ignjat Pavlas.

»Za mene nema straha, kao i za mnogu braću koju sam sretao na Solunu u poslednjim ratovima, a koja sada sjede za časnim stolom u upravi ove župe. Ja ne znam šta je to pesimizam, koji ste vi u spominjali, jer ja sam seljak, ali jedno znam: Da sam i danas, kao i prije, spreman da branim našu Vojvodinu, ne svoju zemlju koju orem, već cijelu Vojvodinu, u granicama kakva je ona danas, kao i moju Hercegovinu, i svaki kraj naše države! Vojvodina je naša, jugoslovenska!«

Uvako je govorio seljak dobrovoljac i Soko, Nikola Rašić, iz Stepanovićeve, na zboru Sokolske župe Novi Sad, a tako govori i čitav naš zdravi seljački sokolski narod, što pokazuje da je Sokolstvo najbolja škola narodne svesti i otpora!

Povodom Češke i Slovačke

Vredno je zabeležiti držanje nekih naših listova, a naročito onih koji se ističu kao strogo katolički, u pitanju sudbine Češke i Slovačke, a naročito u pitanju držanja Slovačka u sudbonosnim danima. Dok zagrebačka »Hrvatska straža« stoprocentno odobrava držanje slovačke vlade i nastoji da dokaže, da je sadašnja njihova nezavisnost potpuna, pa ni jedne reči žalbe nema za sudbinu Češke, drugi katolički organi se ne slažu u tom mišljenju, i ukazuju baš na primer Slovačke kao na nešto što treba i kod nas da se ima u vidu, i sa hrvatske i sa srpske strane.

Tako na primer »Katolička Riječ«, koja izlazi u Splitu, donosi članak pod naslovom »Ko je kriv«, u kome, sa svoga gledišta, krivo zaključuje da su za sudbinu Čehoslovačke države »krivi napredni elementi«, ali se u pitanju slovenske uzajamnosti i držanja Slovačka, ipak odvajaju od »Hrvatske Straže«. Dok »Hrvatska Straža« stalno napada slovenstvo i oglašava ga kao zabludu, pozivajući Hrvate da se okane slovenskih sentimentalnosti, dotle »Katolička Riječ« piše ovako: »Nemojmo biti malodušni. Bilo je i težih časova za slovenske narode: I Svatopluk je predao Nijemcima Moravljane, i Franci su bili naši gospodari. Turska sila je poplavila Južne Slovene, Venecija je bila gospodarka Dalmacije, a da ne govorimo o vjekovima gospodstva Njemaca i Madžara. Ali ni jedna sila nije još zbrisala ni jednog kršćanskog slovenskog naroda«. — List zatim govori da bismo se iz ovih događaja »morali i mi nešto naučiti«, u prvom redu veri, zatim, tome da hegemonija Slovena nad Slovenom mora da se osveti; a kao treću pouku citira reči Cara-Emina, iz romana »Presječeni puti«, u kojima se kaže:

»Još nas uvijek toči inad i jal, i mi još uvijek kvarimo od onog bratoubojnog noža, koji nas je

Prednjački tečajevi u Novom Sadu

Sokolska župa Novi Sad priredila je od 13 do 25 marta u novosadskom Sokolskom domu dva župska praktična prednjačka tečaja, jedan za članove a drugi za članice.

Svrha tih tečajeva bila je upućivanje u praktičnom tehničkom radu i vodenju. Prema tome su svi predmeti i vežbanja bili praktične prirode; a osim toga razradene su sve vežbe za ovogodišnja župska takmičenja i ovogodišnje priredbe.

Na tečaju učestvovalo je 38 tečajnika iz 31 društva župe, većinom zamenici načelnika i vode odeljenja; i zatim 24 članice iz 21 društva, većim delom načelnice i zamenice načelnica.

Svaki tečaj trajao je po 6 dana sa 8 sati dnevnog rada, a predavali su članovi i članice Načelnništva, Tehničkog odbora i Uprave župe, kao i sestra savezna prednjačica. Tečajevi su bili organizovani na internatskoj osnovi, tako da su svi imali u novosadskom Sokolskom domu, nastambu, ishranu itd.

Oba tečaja završena su sa dobrim uspehom, a tečajnici su bili marljivi, svesni i pokazali dobru disciplinu. Načelnništvo župe je izdalo učesnicima uverenje o polaganju i priredeno im je oprostajno veče.

Kratke vesti iz našeg Sokolstva

28 marta prošlo je 30 godina od dana kada je ustanovljen Soko na Bledu. Društvo je onda imalo 90 članova, starešina je bio poč. Jakob Peternel, a načelnik njegov sin, Franc Peternel. Pošto je pre rata bio Bled prilično pomenjen, trebalo je mnogo truda i požrtvovanja da se mogla ustanoviti sokolska organizacija. Svet-ski rat i raspust Sokola prekinuli su sokolski rad, ali se odmah posle oslobođenja sakupio veliki broj sokola i stupio u akciju; a sokolski dom počeo se zidati u etapama, i 1932 g. bio je završen. Mnogo uspešnog rada bilo je učinjeno u toku tih 30 godina, a prošle godine društvo je otvorilo i svoj kino. Društvo ima 211 članova, 40 naraštaja i 136 dece. Kao uvod u jubilarnu godinu priredeni su 10-dnevni prednjački tečaj, sa 20 članova i članica, a dramski otesek lepo napreduje.

Svečana proslava 30godisnjice, koja će se održati 18 juna, biće spojena sa župskim sletom.

Prošle nedelje su braća Ivo Polić, starešina župe Sušak-Rijeka i župski prosvetar, Josip Bačić, pošli da, prema programu Petrove petoletnice, obišu sokolsko ličko okružje, i rad u njegovim jedinicama. Pošto ih je put za Gospić vodio preko Senja, obišli su i društvo Senj, interesujući se za njihov sokolski dom, a onda svratili u selo Brinje, gde su bili dočekani od starešine tamošnjeg društva, brata Uzelca, i ostalih funkcionera. U Otočcu ih je dočekao čitav upravni odbor, sa starešinom Miletićem i lepi broj članstva, pa su tako imali prilike da se ubede o uspešnom radu toga društva. Otočac ima novi i vrlo lepi, ma da još neovršeni dom, u kome može da se razvije živa delatnost. Naročito je srdačan prijem bio u Gospiću, gde ih je dočekalo mnogobrojno članstvo, sa starešinom dr. Petrom Zecom na čelu. Gospički dom može zaista da posluži kao uzor sokolskog doma, po korisnom razmeštaju i lepoj izgradnji. Brat župski prosvetar je održao te večeri lep govor tečajnicima, a idućeg dana su prisustvovali ispitima tehničkih i prosvetnih tečajaca, koji su vrlo lepo uspešni. Taj tečaj vodio je župski putujući prednjak brat Milan Orel. Istoga dana održani su ispiti za braću, koja idu na otsluženje vojnog roka. Ovom prilikom je župski prosvetar darovao društvu Gospiću vrlo lepu poljoprivrednu kartu Jugoslavije.

Sokolsko društvo Šibenik, prikazivalo je film »Oj letni sivi sokole«, koji je primljen sa najvećim oduševljenjem. Odziv publike bio je velik, a pesme su primljene zanosnim aplauzom i sa željom da se film ponovo prikazuje.

Odbor za Petrovu Petiletku župe Split pregledao je u poslednje vreme rad po jedinicama i ustanovio da se ovaj rad u 100% izvršava. Kroz poslednjih nekoliko dana jedinice župe su zasadile oko 1600 sadnica oraha, tješanja, jabuka, kajsijsa i ostalih voćaka.

Sokolsko društvo Sinj davalo je 18 o. m. dečju predstavu »Materina maza«, koju je mnogobrojna publika oduševljeno pozdravila, a koja ima lep patriotski sadržaj. Autor i režiser je brat Vladimir Kurtin, učitelj i član prosvetnog odbora. Za uspeh predstave ima se zahvaliti braći iz uprave, a naročito autoru i voj. kapelniku br. Iliću za pevanje i balet.

JEDAN NOVI SOKOLSKI DOM

Sokolska četa Mandelos — kod Srem. Mrtovice, namerava podići Sokolski dom. Pravoslavna opština odobrila je četi pomoć od 10.000 din. i poklonila zemljište, a opštinska Uprava obećala je pomoć. Mesni paroh, brat prota Lazar Ranković, zasluguje veliko priznanje za dobijanje pomoći.

Sokolsko društvo Aleksandrovo, prikazivalo je Kumičićevu dramu »Stre«, koju je izvodila pozorišna sekcija društva sa vrlo lepm uspehom, pa je pozdravljena burnim aplauzom.

Sokolsko društvo Biograd na Moru priredilo je 7 marta pred velikim brojem članstva, komemoraciju blagopokojnom T. Masariku, kojom prigodom je održao lep govor brat A. Artić. — 11 marta, održao je u Sokolani br. Pavlović Milutin, pred velikim brojem članstva, i u prisustvu svih kategorija vežbača vanredno uspešno predavanje o temi: »U čemu je značaj trezvenosti«. — Na dan 16 marta održalo je naše društvo vrlo zanimljivu polukorizmenu zabavu. Dilettantska sekcija davala je u režiji br. Artića dva pozorišna komada. Sem toga nastupio je na klaviru mladi br. Davor Šeat, koji je srdačno pozdravljen. Junak večeri je bio svojom izvanrednom glumom br. Slavo Tolić. Zabava je bila dobro posećena.

Sokolska četa Generalski Stol proslaviće dogodine desetgodisnjicu svog opstanka i rada. Usled poznatih prilika rad ove čete je vrlo otežan, ali pravi Sokoli, ostali su verni svojoj četi. Četu u Generalskom Stolu osnovao je 1930 g. brat Josip Poslek, župnik, koji je zbog toga morao da ide iz Generalskog Stola. — Još u toku ove godine učiniće se pripreme za što svečaniju proslavu desetgodisnjice ove čete, u granicama mogućnosti.

Sokolska četa Budinščina priredila je 25. marta vrlo uspešno akademiju pod lozinkom: »Zadrugarstvo u selu«. U predavanju, koje je održao starešina br. Horvat u glavnom je bila iznešena teška situacija našega sela, a koja nastaje kidanjem zadruga, svadom u obiteljima i stalnom deobom, i onako malenog imetka našega seljaka. U tom smislu bile su izvedene i ostale tačke programa, jedan igrokaz i deklamacije. Moralni i materijalni uspeh je bio vrlo dobar.

Savez S. K. J. broji b.izu 280.000 pripadnika

Prema poslednjoj statistici, Savez Sokola K. J. broji 2231 jedinica. Od toga broja otpada na društva 843 i na čete 1388. Savez je podeljen na 25 sokolskih župa, čija su sedišta u Banjoj Luci, Beogradu, Bjelovaru, Celju, Cetinju, Karlovcu, Kragujevcu, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Mostaru, Nišu, Novom Sadu, Novom Mestu, Osijeku, Petrogradu, Sarajevu, Skoplju, Splitu, Sušaku, Šibeniku, Tuzli, Užicama, Varaždinu i Zagrebu. U svima sokolskim jedinicama učlanjeno je 279.941 pripadnika. Od toga broja otpada na članove 127.235, na članice 45.583, i 128.124 na naraštaj i decu. Od ovog broja je 27.344 vežbača, 7.415 vežbačica, 26.390 naraštajaca, 50.001 muške dece i 40.431 ženske dece, tj. 162.833 vežbača i vežbačica.

Sokolskih prednjaka Savez broji 4320, a prednjačica 1680.

Sokolskih domova broji 320 (bez privatnih vežbaonica) a letnjih vežbalista 270.

Spomen-kosturnica palim herojima

Sokolska župa Tuzla je, u saglasnosti sa udruženjem rezervnih oficira, pred izvesno vreme stvorila zaključak, da u saradnji sa Narodnom odbranom i ostalim nacionalnim udruženjima započne akciju za podizanje spomen-kosturnice, u kojoj bi se sahranili posmrtni ostaci junaka, koji su u svetskom ratu poginuli na levoj obali Drine. Pošto se doznalo da i vojne vlasti imaju također u vidu podizanje spomen-hrama i kosturnice u tim krajevima, pošli su delegati Udruženja rezervnih oficira i Sokolske župe, g. Svetislav Popović i brat Nikifor Todić, u Sarajevo, gde su kod nadležnih vojnih vlasti pokrenuli pitanje da se te dve akcije spoje u jednu i da spomenik herojima bude što veličanstveniji.

Sednica izvršnog Odbora Sokola K. J.

Dana 25. marta održana je u Beogradu, pod predsedanjem brata Engelberta Gangla, I. zamenika starešine, sednica izvršnog odbora Saveza SKJ. Sednici su prisustvovali i ostali zamenici starešine, braća Dr. Oton Gavrančić, Dr. Belajčić i brat Smiljanić, kao i svi pročelnici odbora i oteka.

Otvorajući sednicu, br. Gangl je podneo kratak izveštaj o učešću savezne delegacije na svečanosti u Sofiji, prilikom proslave 40-godišnjice od osnivanja Saveza bugarskih »Junaka«.

Brat Milivoje Smiljanić podneo je kratak izveštaj o tekucim poslovima naglasivši da je župama upućen poziv za skupštinu Saveza, koja će se održati 22 i 23. aprila. Pročelnici svih oteka i odbora Saveza rade na pripremi saveznog godišnjeg izveštaja, koji će 1. aprila biti završen i zatim štampan.

Na ovoj sednici primljen je Poslovnik savezne godišnje skupštine, koji se upućuje Plenumu. Dalje je primljen Pravilnik fonda »B« za davanje beskamatnih zajmova, za saniranje sokolskih domova, kao i Pravilnik fonda za normalni film. Pravilnik o osnivanju i rukovanju fondovima Uprave Saveza SKJ. izneće se pred glavnu godišnju skupštinu.

Pretnednik građevinskog odbora, br. Radulović, podneo je izveštaj o radu Odbora za zidanje saveznog doma. Odbor za zidanje doma izradio je program rada za iduće skice i proučava dalje probleme za zidanje saveznog doma.

Brat Smiljanić, kao pročelnik SPP, izneo je na odobrenje ostatak pomoći sokolskim župama, za rad na izvođenju SPP. Svima župama odobrena je izvesna pomoć i ovih dana novac će se doznati.

Gospodar Saveza, br. Nikolić, izneo je na odobrenje autonomni budžet i budžet državne pomoći, koji su primljeni jednoglasno, s tim da se iznese i na plenarnu sednicu Saveza na odobrenje.

Sekretar Saveza, br. Dr. Arsenijević, referisao je o saveznoj godišnjoj skupštini i o predlozima sokolskih župa.

Brat, Dr. Vladimir Belajčić, pretnednik NOO, podneo je izveštaj o radu NOO, pa su odobrene pomoći nekim sokolskim jedinicama iz ovog oteka.

Godišnja skupština župe Šibenik-Zadar

Sokolska župa Šibenik-Zadar održala je 18. ov. m. svoju godišnju skupštinu, na kojoj je Savez S.K.J. zastupao brat Mihajlo Nikolić. Dan ranije održani su pre podne zborovi društvenih i četnih načelnika, a posle podne je bila pretkonferencija skupštine, na kojoj je iscrpno raspravljeno o izveštajima župskih funkcionera i o mnogim drugim sokolskim pitanjima. Utvrđeno je pri tom da je, od svega ostalog rada, na teritoriji Zadra najviše i najuspešnije radeno na ostvarenju ciljeva Sokolske Petrove Petletke.

Usprkos teškim prilikama, pod kojima Sokolstvo ove župe deluje, mora se priznati da je rad bio ipak u izvesnoj meri plodan i da broj članova nije opao.

Brat Nikolić, izaslanik Saveza S.K.J., prikazao je u odužem ubedljivom govoru sadašnje prilike u Sokolstvu našem i na strani, ističući potrebu što intenzivnijeg rada, kako bi se mogla postignuti što veća emancipacija od ma čijeg uticaja.

Za starešinu župe ponovo je izabran brat Kovačev Pavao, dok je stara uprava ostala u glavnom nepromenjena.

Škola za obuku vojnika

Danas se završava 33 i 34. tečaj Škole za obuku vojnika za vode sokolskih četa. Još godine 1932 prema želji Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra, a inicijativom Saveza Sokola, osnovana je ova škola i započela radom. Cilj škole bio je, da se vojnicima-sokolima, koji se nalaze na otsluženju kadrovske roka prema njihovoj želji i želji njihovih sokolskih jedinica, pozovu u Beograd, na dvomesečni kurs, gde bi se spremili za vode sokolskih četa. Blagonaklonošću vojnih vlasti, Ministarstva Vojske i mornarice i Inspekcije zemaljske odbrane, Savez SKJ. održao je do sada 34 takva dvomesečna tečaja. Kroz ta 34 tečaja prošlo je 1750 sokola-vojnika, koji su se osposobili za vodnike sokolskih četa.

Nastava u ovoj školi je podeljena na dva dela. Praktični deo se održava u vežbaonici Saveza sokola, a teoretski u kasarni u Gornjem gradu, gde su vojnicima-sokolima i na stanu i hrani. Nastavnici u školi su savezni prednjenici i članovi Stručnog odbora i članovi Prosvetnog odbora, dok su za vojničke predmete nastavnici oficiri, i to komandir škole sa vodnicima. Pored tehničkih i ideoloških sokolskih predmeta, predaje se i narodno-odbrambeno vaspitanje, narodna kola, narodne pesme, istorija i geografija Jugoslavije, poljoprivreda, zadrugarstvo i nastava gađanja.

Tečajcima se, pored toga, prikazuju filmovi iz sokolskog života, a pri završetku tečaja odlaze tečajci, sa nastavnici i vojnim starešinama, na Oplenac i Topolu. U Beogradu posjećuju muzeje i Glavni Savez srpskih zemljoradničkih zadruga.

Danas se održava, u vežbaonici Saveza, svečani završni nastup, a zatim svečani zaključak tečaja, uz prisustvo izaslanika Min. Vojske, Min. fiz. vaspitanja, Uprave Saveza i nastavnčkog zbora.

Akademija Sokolskog društva Skoplje II — Hanrijevo

26. ov. m. Sokolsko društvo Skoplje II — Hanrijevo održalo je u Narodnom pozorištu u Skoplju uzornu telovežbenu akademiju, u čast društvenih i četnih delegata za godišnju skupštinu sokolske župe Skoplje.

Prema opštem mišljenju gledalaca, kojih je bilo dupke puno pozorište, sve tačke su bile vrlo dobro i srećno odabrane i vanredno uvežbane. Naravno, to se mora pohvaliti početna slika svake tačke, jer je ona duboko impresionirala gledaoce. Jedna novina za sve tehničare župe Skoplje bile su vežbe na drokrugu, koje je izvodio muški naraštaj. To je, ako se tako može reći, bila senzacionalna tačka. Zatim, vežbe koje je izvodio ženski naraštaj na visokoj gredi, što za našu župu takođe predstavlja novinu, bile su odlično uvežbane i izvedene. Uopšte uzev, ova akademija je s pravom nazvana uzornom sokolskom telovežbenom akademijom.

Akademiji su prisustvovali sve ugledne ličnosti iz Skoplja, kao komandant III armijske oblasti, skopski garnizonar, g. podban i dr. Svi su čestitali priredivačima. Akademiju su spremali župski načelnik i načelnica, br. inž. Vojislav Pajić i sestra Jovanka V. Pajić, koji su ujedno načelnik i načelnica sokolskog društva Skoplje II — Hanrijevo.

I moralni i materijalni uspeh akademije bio je iznad svakog očekivanja.

Čitajte

SOKOLSKE LISTOVE

Prosvetni rad u župi Karlovac

Izborom brata Milana Radeka za prosvetara sokolske župe Karlovac, došlo je do temeljite reorganizacije prosvetnog rada u ovoj župi. U prvom redu proširen je župski prosvetni odbor, u koji su ušli prosvetni radnici sa čitave teritorije sokolske župe.

Na sastanku ovog proširenog ZPO, održanog 17. pr. m., primljen je plan prosvetnog rada za ovu godinu. U svim jedinicama vršiče se planski idejna priprema za sletove u Sušaku, Ljubljani i eventualno u Zagrebu.

Svakog meseca ima se po jedinicama održati plenarni sastanak članstva sa predavanjima. Tromesečno imaju se održavati okružne konferencije po okružjima: u Ogulinu, Metlici, Karlovcu i Slunju.

Zaključeno je da na seoskim javnim vežbama nastupaju umesto muzike harmonikaši, sa još kojim instrumentom, jer su muzike preskupe za čete na selu.

Referentom za štampu izabran je brat Josko Matešić, prosvetar Sokolske čete Generalski stol, saradnik sokolske štampe i član ZPO.

Na sastanku je konstatovana jedna čudna činjenica: ZPO zatražio, tj. zamolio od *Jadranske straže* propagandni materijal u vezi sa sletom u Sušaku, ali je Izvršni odbor J. S. iz Splita odgovorio, da nema takvog materijala... Ujedno upućuje ZPO na društvo Putnik.

M-čki.

Smrt Stoje Ilić

Prošle nedelje je preminula u Sarajevu, u dubokoj starosti, Stoja Ilić, majka poznatog vode bosanske revolucionarne omladine, Danila Ilića, koji je bio osuđen na smrt zbog učestvovanja u sarajevskom atentatu. Stoja Ilić je bila također zatvorena posle atentata i mučena od austrijskih vlasti, ali je junački izdržala sve te patnje i bila srećna što je doživela oslobođenje i ujedinjenje. Posle ujedinjenja živela je povučeno, obilazeći grob svoga sina, a njen pogreb je bio dokaz zahvalnosti svih nacionalnih krugova za njenu uzvišenu žrtvu. Na pogrebu su učestvovali i predstavnici Sokolstva i sokolska muzika.

Smrt brata Josipa Mlinca

U Generalskom Stolu umro je prošle nedelje brat Josip Mlinac, u 24. godini života. Pokojni brat Mlinac bio je uzor Sokola. G. 1930 je osnovao četvu i postao najmlađim načelnikom u Savezu, u 15. godini života. Sam je vodio tehnički rad, osnovao je prednjački zbor, prvi od svih četa u župi Karlovac, sastavljao sam vežbe i uvežbavao članstvo, naraštaj i decu. Sa svojim vežbačima nastupao je na sletovima u Ljubljani, Splitu, Sušaku, Gospiću, Sarajevu, Zagrebu. Njegovom zaslugom uspevale su sve javne vežbe u Generalskom Stolu, akademije i ostale sokolske priredbe. Neumorno je radio u vežbaonici noću, a danju u opštini kao pisar.

I kada se radovao proslavi desetogodišnjice svog rada, kao načelnik čete, stigla ga je teška bolest, tuberkuloza. Umro je junački, kao pravi Soko, svestan, da je svoj bratski život upotrebio za dobro Kralja, Naroda, Države i Sokolstva. Ostavio je za sobom ženu i muško dete. Pokopan je uz ogromno učešće prijatelja i braće, a župu Karlovac zastupao je brat Matešić Jozo.

Brat Josip Mlinac je svršio tri prednjačka tečaja i jedan prosvetni, a položio je društveni prednjački ispit sa odličnim uspehom.

Neka je večna slava nezaboravnom bratu, Josipu Mlincu! R.

Rezultati sokolskih utakmica u Zemunu

U nedelju, 26. marta, održane su u sokolani zemunskog društva uspele izbirne utakmice za sastav naše gimnastičke ekipe za susret sa Francuzima, određene za istočne župe.

Za sudije su određeni Ivan Kovač, vođa utakmica, Milan Vukotić i Rafael ban, za zapisničara Ivan Sedlaček. Pred dosta velikim brojem publike pozdravio je takmičare Ivan Kovač, zamenik saveznog načelnika. Takmičenju je pristupilo 15 takmičara, a utakmice su se održale ovim redom: proste vežbe, vratilo, razboj, krugovi, konj u širinu, konj (preskoci).

Kod *prostih vežbi* najveći broj bodova (najviša ocena 10) dobili su Ruda i Kujundžić tj. 9,5. Na *vratilu*: Merzlikin 9. Na *razboju*: Merzlikin 9,8. Na *krugovima*: Stergar 9,8. Na *konju u širinu*: Bela 8, i na *konju uzduž*: Merzlikin 9,8.

Nakon završenih utakmica pročitani su ovi rezultati: 1) Buda Juraj, Beograd I: 53,2, ili 88,67%; — 2) mesto dele dvojica, i to Merzlikin Dimitrije, Beograd V i Kujundžić Josip iz Subotice, sa 53,1 bod ili 83,50%; — 3) mesto: Stergar Miloš, Beograd V, sa 51,3, ili 85,50%; 4) Bela Norbert, Beograd I sa 47,5; — 5) Mihočević Rade, Beograd — Matica, sa 45,2; — 6) Kovačević Boško, iz Sarajeva, sa 44,1; — 7) Jovin Borislav iz Sombora sa 42,3; — 8) Stefanović Milan iz Novog Sada sa 42,0; — 9) Ing. Ivančević Ivan iz Sombora sa 40,7; — 10) Suradević Blaško iz Subotice sa 38,9; — 11) Momčilović Milan iz Osijeka sa 38,3 — 12) Abadžić Božidar iz Beograda sa 38,0; — 13) Prutki Franjo iz Osijeka sa 30,0; — i 14) Šulc Josip iz Osijeka 29,0 bodova.

Prema gornjim rezultatima, pravo na II izbirne utakmice, koje će se održati 8. aprila u Zagrebu, imaju svi, osim Prutkog i Šulca, jer nisu postigli 60% od mogućih bodova.

Medu takmičarima najviše se istakao nesumnjivo olimpijac Merzlikin Dimitrije, koji je za prvim izostao svega za jednu desetinu boda. Da nije podbacio na konju u širinu, postigao bi nesumnjivo prvo mesto. Nisu mnogo zaostali za njim ni Buda ni Kujundžić pa ni Stergar. Ta trojica bili su u našoj vrsti na Međunarodnim utakmicama prošle godine u Pragu. Dobar uspeh pokazao je i Ing. Ivančević iz Sombora, koji je nakon duže pauze opet takmičio, i pored povrednog ramena.

Na svima spravama pokazali su takmičari veoma dobar uspeh, sem na konju u širinu, gde su svi podbacili.

UTAKMICE ITALIJA - NEMAČKA

Gimnastičke utakmice između Italije i Nemačke odigraće se 30. aprila u Milanu, a posle toga će obe momčadi nastupiti u Genovi, u Napulju i Kremonu.

ČASOVNIČAR I JUVELIR M. MITROVIĆ TERAZIJE 22 (do Moskve)

ima: švajcarskih časovnika za ruku i džep, zlatnog nakita, kristala, srebra, pehara i plaketa.

Braći i sestrama popust
Cene vrlo solidne. Stručan rad
Tražite cene za izradu
klinaca i značaka.

Rad Ruskog sokola

Ruski Soko u Beogradu priredio je u subotu, 25. marta, u Ruskom domu, u prostorijama Sokolane, vrlo uspele večer, sa gimnastičkim i koncertnim programom. Još pre toga, polovinom marta, priredio je Ruski soko u Beogradu pretstavu pozorišnog komada Nikole Kadesnikova, »Sive ptice«, u kome se prikazuje život ruske omladine u emigraciji i njihova čežnja za otadžbinom, kao i njihov rad za nacionalne ideale. Autor komada je ruski sokolski funkcioner i njegov komad je bio vrlo srdačno primljen, ne samo zbog patriotske tendencije nego i zbog svoje književne vrednosti.

PRETPLATITE SE NA ROMAN »NA PRELOMU«!

Pod gornjim naslovom, u zajednici sa hrvatskim književnikom, dr. Matom Hanžekovićem, napisao sam istorisko-socijalni roman iz crnogorskoga života i dao u štampu. Knjiga će iznositi preko 850 stranica. Cena je za Evropu, 100 dinara; za Ameriku 2 dolara! Narudžbine se primaju, bilo da se novac pošalje unapred, bilo pouzecom, na doplatu. Knjižarama, pod istim uslovima, 25% popusta!

Glavni junaci su romana: kralj Petar, kralj Nikola i njegovi sinovi i kćeri. Marko Miljanov, Jole Piletić, Peko Pavlović, Miljan Vukov, Petar Vukotić, sa čitavom galerijom znamenitih Crnogoraca od megdana i divana iz svih brastava. Kroz knjigu se provlači i dirljivo opisana ljubavna tragedija muslimana Rama i Crnogorke Neve. Roman je bogato ilustrirao naš odlični akademski slikar Mirko Rački. Sve porudžbine slati isključivo na adresu autora: **Mičun Pavićević**, književnik, Zagreb, Grgureva 3, Jugoslavija.

Zanimljivosti iz doma i sveta

Listovi javljaju, da je u nedelju, 26. marta, nemački »Kulturbund« priredio u Novom Sadu prvi nemački kulturni dan u Jugoslaviji, na kome je uzelo učešća veliko mnoštvo Nemaca. Istovremeno je otvorena izložba nemačkih umetnika i priredeno veće nemačkih književnika. — »Dan« javlja, da je organizacija »Kulturbunda« u Odžacima održala javni zbor, na kome je uzelo učešća 600 Nemaca, sa gošom »Jedan narod, jedna volja i jedan put«. Isti list javlja da je bivši vođa nemačke stranke u Jugoslaviji, Stefan Kraft, otputovao u Nemačku.

Američki institut za proučavanje pitanja spoljne politike, organizovao je već nekoliko glasanja u američkoj javnosti, prilikom poslednjih događaja u Evropi. Kod poslednjeg glasanja, pre aneksije Češke, na pitanje o držanju Amerike prema eventualnom ratu u Evropi, dve trećine odgovora se izjasnilo za potpunu materijalnu i moralnu pomoć Engleskoj i Francuskoj. Više od polovine odgovora je tvrdilo da će Amerika biti prisiljena da ude u eventualni novi svetski rat, zbog zaštite svojih interesa. Isti institut priređuje sada ponovo glasanje o tome, da li bi Amerika trebala da ude u rat, ako bi Francuska i Engleska bile u opasnosti.

Javljaju iz Varšave, da je, povodom novinskih vesti da Nemačka traži Dancig, došlo do burnih protunemačkih demonstracija u svima većim gradovima Poljske, a naročito u Poznanju, Bidgošu i Brombergu. Mase demonstranata pevali su patriotske pesme, zahtevajući da Poljska okupira Dancig i da se Poljska priključi državama demokratskog bloka. Policija je odlučno uzela u zaštitu nemačke kuće i nemačke građane.

Premiju 500.000.— dobio je br. 48116, 36 kolo,
prodato iz srećne prodavnice **ALEKSANDRA JEFTOVIĆA, Zenica, Drinska banovina.**

Naručujte srećke iz ove radnje. • Posluga brza i tačna. • Ček. račun 5607. • Pošt. fah 26. • Telefon 32

Prošle nedelje je održana u Berlinu skupština Lige za Nemce u inozemstvu. U izveštaju se, između ostaloga veli, da u Jugoslaviji ima 750.000 Nemaca, u Rumuniji 800.000, a u Madarskoj 3 milijuna, ako se vodi računa o rasi. Prema jednoj drugoj nemačkoj statistici, na 20 stanovnika u svetu dolazi jedan Nemač, a na 6 Evropejaca 1 Nemač. Dvadeset miliona Nemaca, tj. jedna petina nemačkog naroda živi u inozemstvu. Državna pripadnost, kako je izjavio doslovno dr. Berthold, ne igra nikakvu ulogu kod Nemaca u inozemstvu.

Ostale brojke nas se manje tiču, ali moramo utvrditi da našim statistikama, kao ni stvarnosti, nikako ne odgovara broj od 750.000 Nemaca u Jugoslaviji, čak ni »ako se vodi računa o rasi!«

Pariski »Temps« je u uvodnom članku pisao nedavno o problemu Sredozemnog, a naročito Jadranskog mora, u vezi sa politikom Nemačke. Članak kaže:

»Velike demokratije ne misle samo na svoju neposrednu sigurnost. Neosporno je da one ne smeju, ako ne će da se izlože smrtnoj opasnosti, potpuno odvojiti svoju sudbinu od sudbine sveta. Kakvu bi, na primer, opasnost predstavljao za britansko carstvo, a isto tako i za francuski imperij, jedan nemački Reich, koji bi se protezao direktno ili preko vazalnih država, sve do obala Sredozemnog mora.«

Okupacija Čehoslovačke imala je također i u Belgiji svoje posledice. Tamo je borba između Flamanaca i Valonaca bila na vrhuncu i baš zbog tog flamanskog pitanja dolazilo je do čestih vladinih kriza. Sada je međutim ta borba ne samo smanjena nego skoro sasvim prestala. »Vooruit«, glasilo flamanskih socijalista piše, da bi svaka separatistička akcija značila propast, a liberalno glasilo »Het Laatste Nieuws« upozoruje, da bi svaka takva akcija bila grobar belgijske slobode.

ISPRAVAK ZA PROSTE VEZBE MUSKOG NARAŠTAJA

I sastav
takt VI 2 treba da glasi: ispad de-
snom nazad — ...

III sastav
takt XV = XIV obratno.

Francuski katolički gimnastičari

Francuski katolički gimnastički i sportski savez prirediće 9 jula u Grenoblu velika nacionalna rekordna takmičenja, zajedno sa velikom gimnastičkom svečanošću. Do sada se prijavilo za tu svečanost oko 12.000 gimnastičara.

»LUTKARSKA ČITANKA«

Prosvetni Odbor Saveza SKJ je objavio 17 svesku lutarske biblioteke, pod nazivom »Lutkarska čitanka« (koja je od Izvršnog odbora odobrena) i razasli je bratskim lutkarskim otcima po ceni od 1.50 Din.

Preplaćujte se na
„Sokolski Glasnik“

GRADSKA ŠTEDIONICA

U NOVOM SADU

Telefon Štedionice 26-75

Telefon Zaiagaonice 32-32

Žiro račun kod Narodne banke

Čekovni račun kod Pošt. šted. Beograd 51.455

Bavi se svim bankarsko-štedioničkim poslovima, koje obavlja najkulantnije.

Prima uloške na štednju

za koje pruža potpunu sigurnost, jer za iste i njihovo ukamačenje jamči grad Novi Sad celom svojom imovinom.

Njena

Zalagaonica prima sve dragocenosti i robu u zalog.

Štedionica je pustila u promet

Kasete za štednju

čime se pruža mogućnost da svako dete i najsiromašniji građanin postane štediša-
ulagač.

RODITELJI učite svoju decu štednji.

Tvornica plina

grada Novog Sada

proizvodi plin, prvoklasni plinski koks i katran

što prodaje uz najpovoljnije cene.

GRADSKA GARANCIJA — NAJBOLJA GARANTIJA

PO SNIŽENOJ CENI MOŽETE DOBITI ODMAH Dr. GOJKA NIKETIĆA ZAKON O TAKSAMA

Sa naročitim dodatkom najnovijih izmena iz finansijskog zakona za 1938-39 god., i pravilnikom uz ove izmene.

Objašnjenja — praksa — sporedno zakonodavstva sa taksenom tarifom i svima uredbama, pravilnicima i poslednjim izmenama i dopunama prema finansijskom Zakonu.

Ovo je najpotpunije izdanje Zakona o taksama, sredeno, najpreglednije, sa registrom na kraju, od poznatog stručnjaka za tumačenje zakona, Dr. GOJKA NIKETIĆA, koji je do sada uređio i izdao oko 200 raznih zakona, protumačenih i objavljenih sudskom i administrativnom praksom.

Knjiga iznosi preko 1000 strana velike osmine a štampana je na finoj hartiji i povezana u platno.

DELO STAJE

Za gotovo Din. 130.— • Na otplatu

Din. 160.— • Mesečna rata Din. 40.—

Ko pošalje novac unapred, dobija knjigu sa plaćenom poštarinom.

ZAKON O IZVRŠENJU I OPEZBTENJU

sa Uredbom o njegovom uvođenju u život i Uredbom o veštacima za procenjivanje zemljišta od

Dr. Gojka Niketića

štampan na finoj hartiji, povezan u platno i staje

Za gotovo Din. 40.— • Na otplatu

Din. 60.— • Mesečna rata Din. 20.—

Ko pošalje novac unapred, dobija knjigu sa plaćenom poštarinom.

Izdavačka knjižarnica Tome Jovanovića i Vujića
BEOGRAD — ZELENI VENAC

Preplatite se na časopis
„SOKO“

БОСТОН А.Д. је чисто домаће предузеће

Најјефтиније цене и најбоља израда.

Продавнице у свим већим местима.

Kupujte srećke u Glavnoj Kolekturi Državne klasne lutrije

Aleksandra Pavlovića

BEOGRAD

Kr. Alberta 1, Cara Nikole II. 69

ZEMUN

Kralja Petra 11

Vučenje I. klase 14 aprila t. g.